Gemeente Raalte

Collegevoorstel

Onderwerp	Overkoepelend beleidsplan duurzaamheid
Zaaknummer	18792-2025
B&W vergadering	25 maart 2025
Integrale advisering	Rianne Sangers, Herald Immink, Henry van Rossum
Portefeuillehouder	Dhr. R. (Roelof) Bisschop
Voor informatie	Lieke Helsper

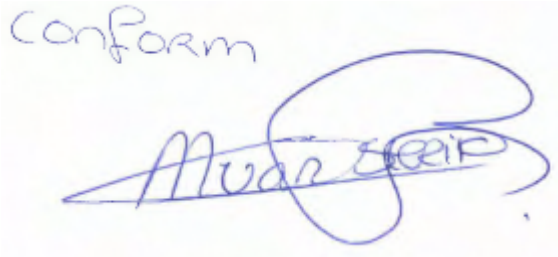
Bestuurssamenvatting

In dit Overkoepelend beleidsplan duurzaamheid worden de thema's energie, klimaatadaptatie en circulariteit samengevoegd. Hierdoor kunnen de verbindingen tussen de thema's worden benoemd, wat samenhang en meerwaarde creëert. Per thema zijn ambities en doelen uitgewerkt voor 2030 en met een verdere blik voor 2050. Om deze doelen te bereiken zijn er actielijnen en uitgangspunten tot en met 2030 uitgewerkt.

Beslispunten

1. In te stemmen met het Overkoepelend beleidsplan duurzaamheid 2025-2030 en dit ter vaststelling voor te leggen aan de gemeenteraad.

Besluit

Inleiding

Begin 2024 heeft de raad de opdracht gegeven om een overkoepelend beleidsplan duurzaamheid op te stellen. Het Overkoepelend beleidsplan duurzaamheid biedt de gemeente Raalte en haar inwoners, ondernemers en organisaties richting om bij te dragen aan een duurzamere samenleving en economie en legt een basis om bij te dragen aan de landelijke doelen voor 2050 om klimaatneutraal, klimaatbestendig, waterrobuust en circulair te zijn.

In dit beleidsplan focussen we op de thema's energie, klimaatadaptatie en circulariteit. Door deze thema's samen te voegen, kunnen de verbindingen tussen de thema's worden benoemd, wat samenhang en meerwaarde creëert. Per thema zijn ambities en doelen uitgewerkt voor 2030 met voor sommige onderdelen een verdere blik naar 2050 (zie bijlage 2).
De geformuleerde doelen voor 2030:

- We wekken 100 GWh duurzame energie op

- We verbruiken niet meer dan 15 miljoen m3 aardgas in de gebouwde omgeving
- Zijn volgens planning de wateroverlast locaties opgelost
- Is het afkoppeldoel behaald
- Voldoet 50% van de wijken aan de 3-30-300 groennorm
- Heeft 75% van de wijken een gevarieerde groene inrichting
- Is..% van onze grondstoffen circulair

Deze doelen zijn geformuleerd door in kaart te brengen wat we nu al allemaal doen op het gebied van energie, klimaatadaptatie en circulariteit en dit te leggen naast de afspraken en de wet- en regelgeving die voor de gemeente relevant zijn op deze thema's. Om deze doelen te bereiken zijn er actielijnen en uitgangspunten tot en met 2030 uitgewerkt. Er is balans gezocht tussen een zo concreet mogelijke invulling en benodigde flexibiliteit. Deze actielijnen pakken wij de komende jaren samen op (zie bijlage 3 in het beleidsplan voor de actielijnen).

Voor het behalen van de doelen die gesteld zijn beginnen we niet van voor af aan. Er zijn de laatste jaren al goede stappen gezet op het gebied van duurzaamheid. Zo wekten we eind 2024 57 GWh[1] aan duurzame energie op (doel is 100 GWh in 2030) en scoort nu 40% van de wijken en dorpen goed op de 3-30-300 regel[2] waar het doel in 2030 50% is. Om de ambities voor 2050 na te streven zijn er realistische maar ambitieuze doelen gesteld, we zetten daarmee flinke extra stappen ten opzichte van de afgelopen jaren. Tussen 2030 en 2050 zullen we nog verder moeten opschalen willen we de landelijke ambities behalen.

Beoogd effect

Het Overkoepelend beleidsplan duurzaamheid geeft de organisatie, inwoners en ondernemers duidelijkheid over de richting die de gemeente inslaat en de doelen die ze nastreeft om bij te dragen aan een duurzame samenleving en economie. Daarnaast legt het de basis voor het behalen van de landelijke ambities op de thema's energie, klimaatadaptatie en circulariteit in 2050.
Deze ambities streven we na omdat we een omgeving willen zijn waar het fijn wonen is én blijft. Hiervoor is het nodig dat we ons aanpassen aan de veranderingen van het klimaat en de verdere opwarming van de aarde zoveel mogelijk beperken.

Argumenten

1.1. *Doormiddel van dit plan, met doelen voor 2030 en bijbehorende actielijnen, geven we duidelijkheid over de richting die de gemeente inslaat op het gebied van duurzaamheid.*
Hiermee geven we naast de organisatie ook inwoners en ondernemers duidelijkheid over de stappen die we de komende jaren gaan zetten om bij te dragen aan een duurzame samenleving en economie. Dit moet ook leiden tot het beter kunnen bedienen van vragen uit de samenleving. Door concrete en meetbare doelen voor 2030 op te stellen voor energie, klimaatadaptatie en circulariteit kunnen de stappen die we zetten in de actielijnen worden getoetst op de bijdragen die ze leveren.

1.2. *Het plan dient als basis om aan de landelijk gestelde ambities voor 2050 te voldoen*
Hiermee werken we toe naar het behalen van de landelijke ambities voor 2050 en geven we invulling aan de verantwoordelijkheid om als overheid om bij te dragen aan deze ambities voor energie, klimaatadaptatie en circulariteit.

1.3. *Hiermee inzicht te geven in de stand van zaken met betrekking tot duurzaamheid*

---

[1] *Energie wordt vaak uitgedrukt in gigawattuur (GWh), wat staat voor de hoeveelheid energie die wordt geleverd of verbruikt als een vermogen van 1 GW gedurende één uur aanwezig is.*
[2] *3-30-300 regel: Wetenschappelijk onderbouwde groennorm met als uitgangspunt dat elke woning zicht moet hebben op minimaal 3 bomen, de minimale boomkroonbedekking in een wijk 30% is en iedereen binnen 300 meter van zijn huis minimaal 200 m2 groen, zoals een park, heeft.*

Met dit beleidsplan geven we inzicht in de stappen die in de organisatie al gezet zijn op de thema's energie, klimaatadaptatie en circulariteit. Ook wordt er een overzicht gegeven van de wettelijke verplichtingen en afspraken met provincie, regio of andere instanties. Dit is overeenkomstig de wens de raad.

1.4. *Dit beleidsplan draagt bij aan de invulling van strategische raadsagenda*
Dit beleidsplan draagt bij aan de vraag van uw raad om te komen tot een 'werkagenda voor klimaat-biodiversiteitsdoelen'. In de strategische raadsagenda die in oktober 2023 is vastgesteld geeft de gemeenteraad prioriteit aan deze werkagenda. Het beleidsplan laat zien waar we in Raalte naar toe bewegen op het gebied van duurzaamheid, waar de klimaat- en biodiversiteitsdoelen onderdeel van zijn. De geformuleerde actielijnen dragen bij aan het verwezenlijken van deze doelen en worden in de tijd uiteengezet.

1.5. *Dit plan geeft invulling aan de pijler duurzaamheid*
Acties om ons aan te passen aan het klimaat en verdere opwarming van de aarde te beperken landen in onze (nieuwe) wijken en dorpen en in ons buitengebied. Ook zijn duurzame alternatieven nodig om de economie draaiende te houden en te blijven groeien. Daarmee loopt duurzaamheid als een rode draad door de drie grote opgaven heen. Duurzaamheid is daarom ook benoemd als "pijler" binnen de organisatie. Met dit beleidsplan geven we inzicht in de acties die we als organisatie oppakken binnen de pijler duurzaamheid. Om hier in de opgaves goed mee te kunnen werken hebben we voor iedere opgave en de verduurzaming van de organisatie, uitgangspunten geformuleerd. In deze uitgangspunten komen de actielijnen bij elkaar dit helpt ons om duurzaamheid nog verder in ons DNA te verankeren.

1.6. *Dit beleidsplan geeft richting bij het efficiënt inzetten van landelijke gelden ten behoeve van duurzaamheid*
Voor de thema's die binnen dit beleidsplan vallen hebben we verschillende landelijke gelden tot onze beschikking. Dit beleidsplan duurzaamheid geeft ons richting om deze middelen op een goede manier in te zetten.

Duurzaamheid

We willen een omgeving zijn waar het fijn wonen is én blijft. Daarvoor is het nodig dat we ons aanpassen aan de veranderingen van het klimaat en de verdere opwarming van de aarde zoveel mogelijk beperken. Met dit beleidsplan zetten we flinke stappen vooruit.

Kanttekeningen

1.1 *Om de landelijke ambities te behalen in 2050 zetten we nu grote stappen maar moeten we na 2030 alsnog flink opschalen.*
De ambities voor 2050 zijn hoog. In dit beleidsplan hebben we doelen en acties opgesteld die ambitieus zijn, maar ons inziens wel realistisch voor Raalte. Dit betekent wel dat de opgave die overblijft tussen 2030-2050 omvangrijk is. Het is goed dat iedereen zich daar bewust van is, dit zal waarschijnlijk met zich meebrengen dat er na 2030 meer middelen nodig zijn. Er is echter voor deze aanpak gekozen omdat we een verdere opschaling (bovenop het nu voorliggende beleidsplan) niet realistisch achten en we op deze manier hopen gebruik te kunnen maken van de opgedane kennis van andere gemeenten door ons te positioneren als een slimme volger.

1.2 *De uitvoering van het beleidsplan vraagt meer capaciteit dan we nu in huis hebben.*
De uitvoering van het beleidsplan vraagt om inzet van mensen en middelen. Om de actielijnen uit te kunnen voeren zullen we het team moeten uitbreiden. De start van deze uitbreiding kan worden opgevangen door de subsidies die we krijgen van het Rijk. Deze middelen zijn specifiek bedoeld voor personeel. Naast het financiële aspect van uitbreiding, blijft het ook nog steeds lastig om ervaren krachten aan te nemen. Dit maakt een snellere opschaling ook niet realistisch.

1.3 *Inherent aan deze duurzaamheidstransitie is dat dit om een bepaalde mate van flexibiliteit vraagt.*

Veel externe factoren spelen een rol binnen deze thema's, ontwikkelingen gaan soms sneller, langzamer of anders dan van te voren bedacht. Het beleidsplan is opgesteld op basis van de huidige kennis. We hebben hierbij een niveau aangehouden (actielijnen + uitgangspunten) waarop we verwachten flexibel te kunnen zijn. Met de capaciteit die we nu hebben willen we ons zoveel mogelijk richten op de uitvoering. Dit beleidsplan bevat dus geen verder geconcretiseerde uitvoeringsagenda.

Financiën en Fiscale aspecten

Inzetten op een duurzame leefomgeving vraagt om een forse financiële investering. Uitgangspunt is dat we deze investeringen in eerste instantie halen uit de beschikbare rijksmiddelen en de al beschikbare budgetten voor duurzaamheid.

Voor het behalen van de gestelde doelen in dit beleidsplan is meer capaciteit nodig. De middelen die beschikbaar zijn vanuit het Rijk en vanuit de eigen begroting zijn daarvoor in kaart gebracht. De formatie die werkt aan de uitvoering van dit beleidsplan neemt toe. Een groot deel hiervan kan worden bekostigd van de klimaatgelden afkomstig van het Rijk. Voor de overige uitbreiding benutten we al beschikbaar budget of wordt het aangevraagd via de gemeentelijke begroting.

Voor een aantal specifieke taken is geld van het Rijk toegekend middels een specifieke uitkering. Voor een aantal andere actielijnen zijn voor de komende jaren al budgetten beschikbaar. Als blijkt dat er op termijn meer nodig is voor de uitvoering dan zal dat via de reguliere planning en control cyclus worden aangevraagd.

Vervolg

Dit proces van het opstellen van Overkoepelend beleidsplan duurzaamheid loopt parallel aan de uitvoering van al een groot aantal acties op de thema's energie, klimaatadaptatie en circulariteit. Hier gaan we naar de vaststelling van het Overkoepelend beleidsplan dan ook gewoon mee door. Voor de monitoring van dit beleidsplan proberen we zoveel mogelijk aan te sluiten op de reguliere planning en control cyclus.

Communicatie

We zetten communicatie in waar nodig bij de uitvoering van de actielijnen uit het beleidsplan. Dit zal voornamelijk op het sub-thema niveau zijn, bijvoorbeeld energiebesparing.
Na het vaststellen van dit collegevoorstel door het college wordt een persbericht verzonden. Zie hiervoor bijlage 3.

Bijlagen

Bijlage 1: Overkoepelend beleidsplan duurzaamheid
Bijlage 2: visualisatie ambities en doelen
Bijlage 3: Persbericht